

**DEPARTMENTAL EXAMINATION OF SUBORDINATE SERVICE OF
CO-OPERATIVE DEPARTMENT**

Saturday, 7th November 2020
(Time : 10.30 a. m. to 1.30 p. m.)

(Maximum Marks - 100)

CO-OPERATION AND CO-OPERATIVE LAWS – PAPER - I

(Version - English and Marathi) (With Books)

- N. B. :** (1) Attempt in all 6 (Six) questions . Question No. 1 is compulsory.
(2) Attempt 4 (Four) questions from Part - I and 2 (Two) questions from Part - II.
(3) Marks for the question are indicated against each question.
(4) English version will be considered as authentic.

PART - I

Marks

1. (A) Match the following. (Any five)

10

(1) Section 8	(a) Power of State Government to postpone elections
(2) Section 78	(b) Application for Registration
(3) Section 75	(c) Power of Suspension of Committee
(4) Section 23	(d) Expulsion of Members
(5) Section 73	(e) State Co-operative Election Authority
(6) Section 35	(f) Committee, its Powers and Functions
(7) Section 73 CB	(g) Open Membership
(8) Section 73 CC	(h) Annual General Meeting

(B) Fill in the blanks. (Any five)

10

- (1) The Registrar of the Co-operative Societies has the power to issue the orders taking Society into Liquidation under Section of the Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960.
- (2) Every Co-operative Society shall carry at least of the net profit each year to the Reserve Fund.
- (3) The Registrar of the Co-operative Societies has power to direct Amendment of bye-laws of the Society under Section of the Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960.
- (4) All elections to a Co-operative Society shall vest in the authority called as
- (5) Section 154 provides for the
- (6) A member who does not attend at least one meeting of the general body and does not utilise minimum level of services at least once in a period of five consecutive years, as specified in the bye-laws of a Society shall be classified as

2. Write Short Notes on. (Any four)

16

- (1) Person who may become member of a Co-operative Society.
- (2) Special General Body Meeting.
- (3) Inquiry under Section 83 of the Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960.
- (4) Annual General Body Meeting.

(2)

3. Explain in detail the Powers of Liquidator. 16
4. Describe in detail the State Co-operative Election Authority. 16
5. Explain the Procedure for Amendment of bye-laws. 16
6. Explain in detail the Provisions for Disqualification of Committee and its Members. 16

PART - II

7. Explain in detail the Powers of District Deputy Registrar under the Money Lending Act. 16
8. **Write Short Notes on. (Any four)** 16
 - (1) Active Member.
 - (2) Refusal to issue Money Lending Licence.
 - (3) Establishment of State Agricultural Marketing Board.
 - (4) Constitution of a Market Committee.
 - (5) Duties of APMC.
9. **Write in brief.** 16
 - (1) Duty of Money Lender to keep Accounts and Furnish Copies.
 - (2) The Power of Director of Marketing to inspect and enquire the accounts and office of a Market Committee (Section 40).

मराठी रूपांतर

- सूचना : (१) एकूण ६ प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. प्रश्न क्रमांक १ अनिवार्य आहे.
 (२) भाग - १ मधून चार व भाग - २ मधून दोन प्रश्न सोडवावेत.
 (३) प्रत्येक प्रश्नासमोर त्यांची गुणसंख्या दर्शविण्यात आलेली आहे.
 (४) इंग्रजी भाषेतील प्रश्नपत्रिका अधिकृत मानण्यात येईल.

भाग - १

गुण

(१०)

१. (अ) जोड्या लावा. (कोणत्याही पाच)

(१) कलम ८	(अ) राज्य शासनाच्या निवडणुका पुढे ढकलण्याचा अधिकार
(२) कलम ७८	(ब) नोंदणीसाठी अर्ज करणे
(३) कलम ७५	(क) समितीचे निलंबन करणे
(४) कलम २३	(ड) संस्थेच्या सदस्यास काढून टाकणे
(५) कलम ७३	(इ) राज्य सहकारी निवडणूक प्राधिकरण
(६) कलम ३५	(फ) समिती, तीचे अधिकार व कर्तव्ये
(७) कलम ७३ कब	(ग) सदस्यत्व खुले असणे
(८) कलम ७३ कक	(ह) वार्षिक सर्वसाधारण सभा

(ब) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही पाच)

(१०)

- (१) सहकारी संस्थांच्या निबंधकाला सहकारी संस्था अवसायनात घेण्याचे अधिकार महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० चे कलम अन्वये प्राप्त होतात.
- (२) प्रत्येक सहकारी संस्थेने आपल्या निव्वळ नफ्याच्या किमान भाग राखीव निधीत टाकला पाहिजे.
- (३) निबंधकास सहकारी संस्थेच्या उपविधीत सुधारणा करण्याबाबत निर्देश देण्याचे अधिकार महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० चे कलम अन्वये प्रदान करण्यात आले आहेत.
- (४) संस्थेच्या सर्व निवडणुका घेण्यासाठीचे अधिकार विहित केलेल्या प्राधिकरणाचे नाव असे आहे.
- (५) कलम १५४ मध्ये याबाबत तरतूद आहे.
- (६) जो सदस्य लागोपाठ पाच वर्षांच्या कालावधीत अधिमंडळाच्या किमान एका बैठकीला उपस्थित राहणार नाही आणि संस्थेच्या उपविधीमध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे लागोपाठच्या पाच वर्षांच्या कालावधीत किमान एकदा सेवांचा किमान मर्यादेत वापर करणार नाही, अशा सदस्याचे वर्गीकरण म्हणून करण्यात येईल.

२. संक्षिप्त टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

(१६)

- (१) जिला सहकारी सदस्य होता येईल अशी व्यक्ती.
- (२) विशेष सर्वसाधारण सभा.
- (३) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० मधील कलम ८३ अन्वये चौकशी.
- (४) वार्षिक सर्वसाधारण सभा.

(4)

३. परिसमापकाचे अधिकार सविस्तर स्पष्ट करा. (१६)
४. 'राज्य सहकारी निवडणूक प्राधिकरण' याबाबत सविस्तरपणे लिहा. (१६)
५. उपविधी दुरुस्तीबाबतची प्रक्रिया सविस्तरपणे विशद करा. (१६)
६. समिती व तीचे सभासद निर्हतेबाबत सविस्तर तरतुदी स्पष्ट करा. (१६)

भाग - २

७. सावकारी कायद्यान्वये जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था यांना असणारे अधिकार स्पष्ट करा. (१६)
८. संक्षिप्त टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) (१६)
 - (१) क्रियाशील सभासद
 - (२) सावकारी परवाना नाकारणे.
 - (३) महाराष्ट्र राज्य कृषी पणन मंडळाची स्थापना.
 - (४) कृषी उत्पन्न बाजार समितीची रचना.
 - (५) कृषी उत्पन्न बाजार समितीची कर्तव्ये.
९. थोडक्यात नमूद करा. (१६)
 - (१) लेखे ठेवण्याबाबत तसेच दाखल करण्याबाबत सावकाराचे कर्तव्य.
 - (२) कृषी उत्पन्न बाजार समितीचे निरीक्षण व चौकशी करण्याचे पणन संचालकांचे अधिकार.